

Јохан Лавунди

Од А до Ј

Осам векова српске поезије

Johann Lavundi

Von A bis Z

Acht Jahrhunderte serbischer Poesie

Јохан Лавунди
ОД А ДО Џ

Johann Lavundi
VON A BIS Z

Egocija
ПРЕВОДИ

Edition
ÜBERSETZUNGEN

*

*Vorwort, Fußnoten, Biografien, Auswahl und Übertragung der Gedichte
und aller anderen Texte aus dem Serbischen ins Deutsche*
Johann Lavundi

*Предговор, фусноте, биоографије, избор и превод јесама
и свих осталих текстова са српској на немачки језик*
Јохан Лавунди

*
Уредник
Радован Влаховић

Redakteur
Radovan Vlahović

*
Рецензенти
Симон Грабовац
Радован Влаховић

Rezessenten
Simon Grabovac
Radovan Vlahović

Превођење књиге са српског на немачки помогло је
Министарство културе и информисања Владе Републике Србије.

Die Übersetzung dieses Buchs aus dem Serbischen ins Deutsche hat das
Ministerium für Kultur und Information der Regierung der Republik Serbien unterstützt.

Штампање књиге помогао је Покрајински секретаријат за културу
и јавно информисање и односе са верским заједницама.

Den Druck dieses Buchs hat das Provinzsekretariat für Kultur und öffentliche
Information und Beziehung zu Glaubengemeinschaften unterstützt.

Јохан Лавунди

ОД А ДО Џ

Осам векова српске поезије

Johann Lavundi

VON A BIS Z

Acht Jahrhunderte serbischer Poesie

БАНАТСКИ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР

BANATER KULTURZENTRUM

2017

Садржај

„Тамо далеко”	14
Последња проповед	18
ПРЕДГОВОР	22
Одговорност преводиоца	24
Незахвалност избора	36
Критеријуми	42
Естрадна и фејсбук лирика	54
ПЕСМЕ	58
Растко Немањић/ Свети Сава (1175–1235): „Слово о мукама”	60
Монахиња Јефимија (1350–1405): „Туга за младенцем Угљешом”	62
Патријарх Данило (1350–1396): „Слово косовских бораца”	64
Јелена Лазарева Балшић (1368–1443): „Отписаније богољубно”	66
Деспот Стефан Лазаревић (1377–1427): „Слово љубве”	70
Константин Филозоф (1380–1431): „Деспот загонетних очију”	76
Арсеније III Чарнојевић (1633–1706): „Молитва заспалом Господу”	78
Гаврил Стефановић Венцловић (1680–1749): „Црни биво у срцу”	82
Захарије Стефановић Орфелин (1726–1785): „Сјетовање”	84
Јован Рајић (1726–1801): „Кант о воспоминанији смрти”	90
Димитрије Доситеј Обрадовић (1739–1811):	
„Пјесна на инсурекцију Сербијанов (Востани Сербије)”	94
Филип Вишњић (1767–1834): „Смрт Краљевића Марка”	100
Јован Пачић (1771–1849): „Сну”	110
Атанасије Стојковић (1773–1832): „Ода на источник борковачкиј”	112
Еустахија Арсић (1776–1843): „Что ползује”	114
Лукијан Мушицки (1777–1837): „Рада турски роб”	116
Павле Соларић (1779–1821): „Худа Сербкиња”	120
Милован Видаковић (1780–1841): „Ах престан’те невине”	124
Сава Мркаљ (1783–1833): „Море зала ов’ је свет”	126
Лука Милованов Георгијевић (1784–1828): „Мојој дјеци на Мајалес”	128

Inhalt

„Dort, in der Ferne“	15
Die letzte Andacht	19
VORWORT	23
Die Verantwortung des Übersetzers	25
Die Undankbarkeit der Wahl	37
Kriterien	43
Estraden- und Facebook-Lyrik	55
GEDICHTE	59
Rastko Nemanjić/Der Heilige Sava (1175–1235): „Wort über die Qualen“	61
Die Nonne Jefimija (1350–1405): „Trauer nach dem Kleinkind Uglješa“	63
Der Patriarch Danilo (1350–1396): „Worte der Kosovo-Kämpfer“	65
Jelena Lazareva Balšić (1368–1443): „Fromme Schrift“	67
Der Despot Stefan Lazarević (1377–1427): „Wort der Liebe“	71
Konstantin der Philosoph (1380–1431): „Der Despot mit rätselhaften Augen“	77
Arsenije III. Čarnojević (1633–1706): „Gebet an den schlafenden Gott“	79
Gavril Venclović Stefanović (1680–1749): „Schwarzer Büffel im Herzen“	83
Zaharije Stefanović Orfelin (1726–1785): „Guter Rat ist teuer“	85
Jovan Rajić (1726–1801): „Gedenken an den Tod“	91
Dimitrije Dositej Obradović (1739–1811):	
„Gedicht zur Resurrektion der Serben (Steh' auf, Serbien)“	95
Filip Višnjić (1767–1834): „Der Tod des Prinzen Marko“	101
Jovan Pačić (1771–1849): „An den Traum“	111
Atanasije Stojković (1773–1832): „Ode an die Quelle von Borkovac“	113
Eustahija Arsić (1776–1843): „Was nutzt es“	115
Lukijan Mušicki (1777–1837): „Gern türkischer Sklave“	117
Pavle Solarić (1779–1821): „Eine schlechte Serbin“	121
Milovan Vidaković (1780–1841): „Ach hört auf, unschuldige“	125
Sava Mrkalj (1783–1833): „Ein Meer des Bösen ist die Welt“	127
Luka Milovanov Georgijević (1784–1828): „Meinen Kindern zum Maifest“	129

Симеон Милутиновић Сарајлија (1791–1847):

„Српски јунак Вељко Петровић”	132
Никола Боројевић (1796–1872): „Молитва Св. Сави”	134
Јован Хаџић/ Милош Светић (1799–1869): „Од Босне...”	136
Јован Стерија Поповић (1806–1856): „На смрт једног зликовца”	138
Ђорђе Марковић Кодер (1806–1891): „Изједен овчар”	142
Василије Суботић (1807–1869): „Сербији и Сербљем”	144
Милутин Никанор Грујић (1810–1887): „Мој гроб”	148
Петар Петровић II Његош (1813–1851): „Ноћ скупља вијека”	152
Јован Суботић (1817–1886): „Ембриону”	158
Василије Живковић (1819–1891): „Моји јади”	162
Медо Пуцић (1821–1882): „Море”	166
Јован Н. Илић (1824–1901): „Поскочи момо”	168
Бранко Радичевић (182–1853): „Туга и опомена”	170
Јован Сундечић (1825–1900): „Убавој нам Црној Гори”	176
Љубомир П. Ненадовић (1826–1895): „Песма о нама”	178
Стеван Владислав Каћански (1829–1890): „Где је српска Војводина”	180
Милица Стојадиновић Србкиња (1830–1878): „Кад се небо мути”	182
Ђура Јакшић (1832–1878): „Јевропи”	184
Јован Јовановић Змај (1833–1904): „Јутутунска јухахаха”	186
Драга Димитријевић-Дејановић (1840–1871): „Не знам зна ли”	190
Мита Поповић (1841–1888): „Блеђано ми лице плуг живота оре”	192
Лаза Костић (1841–1910): „Santa Maria della Salute”	196
Милорад Поповић Шапчанин (1841–1895): „У црно море”	204
Милан Кујунџић Абердар (1842–1893): „Јесам племић?”	208
Владимир Васић (1842–1864): „Ja te љубим...”	210
Јован Грчић Миленко (1846–1875): „Раздраганој браћи”	212
Војислав Илић (1860–1894): „Коринтска хетера”	214
Милета Јакшић (186–1935): „Ствари које су прошле”	222
Милорад Митровић (1866–1907): „Била једном ружа једна”	224
Алекса Шантић (1868–1924): „Остајте овде...”	226
Јован Дучић (1871–1943): „Залазак сунца”	230
Милан Ракић (1876–1938): „Симонида”	234
Светислав Стефановић (1877–1944): „Бутање”	236
Велимир Рајић (1879–1915): „На дан њеног венчања”	238
Даница Марковић (1879–1932): „Враћање у прошлост”	242
Владислав Петковић Дис (1880–1917): „Можда спава”	244
Сима Пандуровић (1883–1960): „Жена”	248
Тодор Манојловић (1883–1968): „Надахнуће”	250
Вељко Петровић (1884–1967): „Еротика”	252

Simeon Milutinović Sarajlija (1791–1847):	
„Der serbische Held Veljko Petrović“	133
Nikola Borojević (1796–1872): „Gebet an den Hl. Sava“	135
Jovan Hadžić/Miloš Svetić (1799–1869): „Aus Bosnien ...“	137
Jovan Sterija Popović (1806–1856): „Zum Tod eines Verbrechers“	139
Đorđe Marković Koder (1806–1891): „Der gegessene Schäfer“	143
Vasilije Subotić (1807–1869): „An Serbien und die Serben“	145
Milutin Nikanor Grujić (1810–1887): „Mein Grab“	149
Petar Petrović II Njegoš (1813–1851): „Die Nacht, wertvoller als das Leben“	153
Jovan Subotić (1817–1886): „An das Embryo“	159
Vasilije Živković (1819–1891): „Meine Qualen“	163
Medo Pucić (1821–1882): „Das Meer“	167
Jovan N. Ilić (1824–1901): „Spring auf, du, Mädel fein“	196
Branko Radičević (1824–1853): „Trauer und Warnung“	171
Jovan Sundečić (1825–1900): „An unser schönes Montenegro“	177
Ljubomir P. Nenadović (1826–1895): „Gedicht über uns“	179
Stevan Vladislav Kaćanski (1829–1890): „Wo ist die serbische Vojvodina“	181
Milica Stojadinović Srbkinja (1830–1878): „Wenn sich der Himmel trübt“	183
Đura Jakšić (1832–1878): „An Europa“	185
Jovan Jovanović Zmaj (1833–1904): „Jututunisches Juhahaha“	187
Draga Dimitrijević-Dejanović (1840–1871): „Weiß er 's – weiß ich nicht“	191
Mita Popović (1841–1888): „Der Pflug des Lebens ackert mein bleiches Gesicht“	193
Laza Kostić (1841–1910): „Santa Maria della Salute“	197
Milorad Popović Šapčanin (1841–1895): „Ins Schwarze Meer“	205
Milan Kujundžić Aberdar (1842–1893): „Bin ich adlig?“	209
Vladimir Vasić (1842–1864): „Ja te ljubim ...“	211
Jovan Grčić Milenko (1846–1875): „An die fröhlichen Brüder“	213
Vojislav Ilić (1860–1894): „Korinther Hetäre“	215
Mileta Jakšić (1863–1935): „Dinge, die vergingen“	223
Milorad Mitrović (1866–1907): „Es war einmal eine Rose“	225
Aleksa Šantić (1868–1924): „Bleibet hier ...“	227
Jovan Dučić (1871–1943): „Sonnenuntergang“	231
Milan Rakić (1876–1938): „Simonida“	235
Svetislav Stefanović (1877–1944): „Schweigen“	237
Velimir Rajić (1879–1915): „Am Tag ihrer Vermählung“	239
Danica Marković (1879–1932): „Rückkehr ins Vergangene“	243
Vladislav Petković Dis (1880–1917): „Vielleicht schläft sie“	245
Sima Pandurović (1883–1960): „Das Weib“	249
Todor Manojlović (1883–1968): „Eingebung“	251
Veljko Petrović (1884–1967): „Erotik“	253

Душан Срезојевић (1886–1916): „Последњи самртник”	256
Велимир Живојиновић Massuka (1886–1974): „Грудобоља”	258
Јелена Спиридоновић-Савић (1891–1974): „Фебруар”	264
Станислав Винавер (1891–1955): „Ја немам мира”	266
Иво Андрић (1892–1975): „По једном старом добром реду”	268
Милутин Бојић (1892–1917): „Плава гробница”	272
Аница Савић-Ребац (189–1953): „Пролећни дитирамб”	276
Милош Џрњански (1893–1977): „Стражилово”	278
Момчило Настасијевић (1894–1938): „Мисао”	292
Александар Вучо (1897–1985): „Неменикуће, 4.”	296
Десанка Максимовић (1898–1993): „Кrvава бајка”	302
Душан Матић (1898–1980): „Море”	306
Растко Петровић (1898–1949): „Са светлим пољупцем на уснама”	312
Раде Драинац (1899–1943): „Јесен”	316
Душан Васиљев (1900–1924): „Жице”	318
Милан Дединац (1902–1966): „Трава у сну и на јави”	320
Ристо Ратковић (1903–1954): „Лим”	322
Десимир Благојевић (1905–1983): „Утва златокрила”	324
Јован Поповић (1905–1952): „Бескрајска ноћ”	326
Никола Дреновац (1907–1986): „Балада”	328
Милена Павловић-Барилли (1909–1945): „II”	330
Оскар Давичо (1909–1989): „Критичка похвала отицању времена”	332
Скендер Куленовић (1910–1978): „Писма”	336
Милорад Панић Суреп (1912–1968): „Од сене и опомене”	338
Танасије Младеновић (1913–2003): „Чекај ме ноћно”	340
Бранко Ђорђић (1915–1984): „Пјесма мртвих пролетера”	342
Радомир Продановић (1915–1944): „Глас”	346
Васко Попа (1922–1991): „Врати ми моје крпице”	350
Ристо Тошовић (1923–1986): „Кад си гола”	360
Мира Алечковић (1924–2008): „Срећа”	362
Бранко В. Радичевић (1925–2001): „Љубомора”	364
Славко Вукосављевић (1927–2004): „Кадињача”	368
Стеван Раичковић (1928–2007): „Post Scriptum”	410
Миодраг Павловић (1928–2014): „Орфеј у Кареји”	414
Милорад Павић (1929–2009): „Епитаф”	418
Иван В. Лалић (1931–1996): „Тако је певао Орфеј”	420
Дара Секулић (1931): „Шљива, пучуља”	422
Мирослав Антић (1932–1986): „Бесмртна песма”	424
Јован Христић (1933–2002): „Федру”	440
Душан Трифуновић (1933–2006): „Грех”	442

Dušan Srezojević (1886–1916): „Letzte(r) Sterbende“	257
Velimir Živojinović Massuka (1886–1974): „Brustplage“	259
Jelena Spiridonović-Savić (1891–1974): „Februar“	265
Stanislav Vinaver (1891–1955): „Ich hab' keinen Frieden“	267
Ivo Andrić (1892–1975): „Nach einer alten guten Ordnung“	269
Milutin Bojić (1892–1917): „Blaue Gruft“	273
Anica Savić-Rebac (1892–1953): „Frühlingsdithyrambe“	277
Miloš Crnjanski (1893–1977): „Stražilovo“	279
Momčilo Nastasijević (1894–1938): „Der Gedanke“	293
Aleksandar Vučo (1897–1985): „Nemenikuće, 4.“	297
Desanka Maksimović (1898–1993): „Blutiges Märchen“	303
Dušan Matić (1898–1980): „Das Meer“	307
Rastko Petrović (1898–1949): „Mit dem hellen Kuss auf den Lippen“	313
Rade Drainac (1899–1943): „Herbst“	317
Dušan Vasiljev (1900–1924): „Drähte“	319
Milan Dedinac (1902–1966): „Gras im Traum und in Wirklichkeit“	321
Risto Ratković (1903–1954): „Lim“	323
Desimir Blagojević (1905–1983): „Goldflügelutva“	325
Jovan Popović (1905–1952): „Unendliche Nacht“	327
Nikola Drenovac (1907–1986): „Ballade“	329
Milena Pavlović-Barili (1909–1945): „II“	331
Oskar Davičo (1909–1989): „Kritischer Lob an das Fortfließen der Zeit“	333
Skender Kulenović (1910–1978): „Briefe“	337
Milorad Panić Surep (1912–1968): „Schatten und Mahnung“	339
Tanasije Mladenović (1913–2003): „Warte auf mich nächtlich“	341
Branko Ćopić (1915–1984): „Das Lied der toten Proletarier“	343
Radomir Prodanović (1915–1944): „Die Stimme“	345
Vasko Popa (1922–1991): „Gib mir meine Fetzchen zurück“	351
Risto Tošović (1923–1986): „Wenn du nackt bist“	361
Mira Alečković (1924–2008): „Das Glück“	363
Branko V. Radičević (1925–2001): „Eifersucht“	365
Slavko Vukosavljević (1927–2004): „Kadinjača“	369
Stevan Raičković (1928–2007): „Post Scriptum“	411
Miodrag Pavlović (1928–2014): „Orpheus in Karyä“	415
Milorad Pavić (1929–2009): „Epitaph“	419
Ivan V. Lalić (1931–1996): „So sang Orpheus“	421
Dara Sekulić (1931): „Gereifte Pflaume“	423
Miroslav Antić (1932–1986): „Unsterbliches Gedicht“	425
Jovan Hristić (1933–2002): „An Phaidros“	441
Dušan Trifunović (1933–2006): „Die Sünde“	443

Александар Ристовић (1933–1994): „Догађај од посебне важности”	444
Бранко Мильковић (1934–1961): „Ариљски анђео”	446
Раде Томић (1934–1985): „Настајање песме”	470
Данило Киш (1935–1989): „Ђубриште”	474
Љубомир Симовић (1935): „Сеоба Србије”	482
Борислав Радовић (1935): „У славу Ероса”	486
Петар Пајић (1935): „Самопослуга”	488
Вук Крњевић (1935): „Сарајево са Требевића посматрано”	492
Добрица Ерић (1936): „Пркосна песма”	494
Бранислав Петровић (1937–2002): „Јесте дођу мени”	502
Милован Данојлић (1937): „Прелазак”	506
Драган Колунција (1938): „Затвореник у ружи после двадесет година”	508
Алек Вукадиновић (1938): „Коловрат”	512
Матија Бећковић (1939): „Вера Павладольска”	514
Слободан Ракитић (1940–2013): „Писмо са Врачара”	520
Гојко Ђого (1940): „Аја Софија”	522
Милан Комненић (1940): „Писмо са слапова Нијагаре”	526
Вујица Решин Туцић (1941–2009): „Непомични човек”	534
Каталин Ладик (1942): „Вилин коњиц”	538
Адам Пуслојић (1943): „Два истока, два краја”	540
Никола Цинцар-Попоски (1944–2014): „Насип”	542
Радомир Андрић (1944): „Шумокрадице”	546
Перо Зубац (1945): „Мостарске кише”	548
Рајко Петров Ного (1945): „На капијама раја”	558
Тања Крагујевић (1946): „И лепо, дакако”	560
Даринка Јеврић (1947–2007): „Дечанска звона”	564
Јован Зивлак (1947): „Океан”	568
Милосав Тешић (1947): „Понедељак”	572
Драгомир Брајковић (1947–2009): „Свадба у Брзави”	576
Милан Ненадић (1947): „Стеванос”	578
Марија Шимоковић (1947): „Der Kuss”	582
Раша Ливада (1948–2007): „Из Асизија”	586
Новица Тадић (1949–2011): „Пустахија”	590
Владимир Копицл (1949): „Немачка”	592
Радмила Лазић (1949): „Буди опака кучка”	596
Радивој Шајтинац (1949): „О беззначајности наук вечни”	602
Зоран М. Мандић (1950): „Дунав”	606
Благоје Савић (1951): „С дневног језика”	610
Борисав Ђорђевић (1952): „Гастарбајтерска песма”	614
Јованка Стојчиновић-Николић (1952): „Мјера ријечи”	620

Aleksandar Ristović (1933–1994): „Ereignis von besonderer Wichtigkeit“	445
Branko Miljković (1934–1961): „Engel von Arilje“	447
Rade Tomić (1934–1985): „Entstehen des Gedichts“	471
Danilo Kiš (1935–1989): „Misthaufen“	475
Ljubomir Simović (1935): „Serbiens Umzug“	483
Borislav Radović (1935): „Zum Ruhme des Eros“	487
Petar Pajić (1935): „Selbstbedienungsladen“	489
Vuk Krnjević (1935): „Sarajevo vom Trebević betrachtet“	493
Dobrica Erić (1936): „Trotzgedicht“	495
Branislav Petrović (1937–2002): „Ja mich meine“	503
Milovan Danojlić (1937): „Übergang“	507
Dragan Kolundžija (1938): „Ein Gefangener in der Rose nach zwanzig Jahren“	509
Alek Vukadinović (1938): „Strudel“	513
Matija Bećković (1939): „Vera Pavladoljska“	515
Slobodan Rakitić (1940–2013): „Brief aus Vračar“	521
Gojko Đogo (1940): „Ayasofya“	523
Milan Komnenić (1940): „Brief von den Niagarafällen“	527
Vujica Rešin Tucić (1941–2009): „Der unbewegliche Mensch“	535
Katalin Ladik (1942): „Libelle“	539
Adam Puslojić (1943): „Zwei Ostseiten, zwei Enden“	541
Nikola Cincar Poposki (1944–2014): „Der Damm“	543
Radomir Andrić (1944): „Walddiebinnen“	547
Pero Zubac (1945): „Die Mostarer Regen“	549
Rajko Petrov Nogo (1945): „An den Toren zum Paradies“	559
Tanja Kragujević (1946): „Und schön, allerdings“	561
Darinka Jevrić (1947–2007): „Die Glocken von Dečani“	565
Jovan Zivlak (1947): „Ozean“	569
Milosav Tešić (1947): „Montag“	573
Dragomir Brajković (1947–2009): „Hochzeit in Brzava“	577
Milan Nenadić (1947): „Stefanos“	579
Marija Šimoković (1947): „Der Kuss“	583
Raša Livada (1948–2007): „Aus Assisi“	587
Novica Tadić (1949–2011): „Raufbold“	591
Vladimir Kopićl (1949): „Deutschland“	593
Radmila Lazić (1949): „Sei ein übles Miststück“	597
Radivoj Šajtinac (1949): „Ewige Lehre über das Unbedeutende“	603
Zoran M. Mandić (1950): „Die Donau“	607
Blagoje Savić (1951): „Aus der Tagessprache“	611
Borisav Đorđević (1952): „Das Gastarbeiterlied“	615
Jovanka Stojčinović Nikolić (1952): „Maß der Worte“	621

Петру Крду (1952–2011): „Непожељни сведоци”	622
Горан Лазаревић (1952): „Када једном не будемо једно”	624
Селимир Радуловић (1953): „У сенку улазим, оче”	626
Милица Јефтимијевић-Лилић (1953): „Повратак у сопство”	628
Ђорђе Балашевић (1953): „Наопака бајка”	632
Ненад Грујичић (1954): „Бестидница”	636
Ђорђо Сладоје (1954): „Извештај о царству небеском”	638
Симон Грабовац (1955): „1.3.4. (позајмити од неког...)”	640
Никола Китановић/ Раул Амон (1956): „Скаска о будали”	644
Иван Негришорац/ Драган Станић (1956): „Од а до иш”	646
Радован Влаховић (1958): „Поновни сусрет”	650
Звонко Караповић (1959): „Психоделично крзно”	676
Јелена Ленголд (1959):	
„Опис драматичних жена какве се допадају капелајстору”	686
Драган Јовановић Данилов (1960): „Чувар бележнице”	688
Зоран Ђерић (1960): „Ексери”	690
Обрен Ристић (1960): „Из профила”	692
Војислав Караповић (1961): „О читању поезије”	694
Горан Ибрајтер (1962): „XVIII”	698
Саша Радојчић (1963): „Растргнути Дионис”	700
Зоран Богнар (1965): „Лавиринт круга”	702
Ана Ристовић (1972): „Око нуле”	714
Саша Мићковић (1980): „Ђеле-кула”	718
Марко Стаменковић (1982–2007): „Пруга”	720
Ненад Трајковић (1982): „Шетња градом”	722
 Посебан додатак:	
Гетеов превод „Хасанагинице” из 1775. године	726
 БИОГРАФИЈЕ	737
 О КЊИЗИ И ПРЕВОДИОЦУ	830
Симон Грабовац: „Антологија као вишеструки изазов”	832
Радован Влаховић: „Јохан Лавунди – човек са две душе”	836
Кратка биографија Јохана Лавундија.....	844

Petru Krdu (1952–2011): „Unerwünschte Zeugen“	623
Goran Lazarević (1952): „Wenn sich die Wege unsrer Eintracht trennen“	625
Selimir Radulović (1953): „Den Schatten betrete ich, Vater“	627
Milica Jeftimijević Lilić (1953): „Rückkehr in das Selbstsein“	629
Đorđe Balašević (1953): „Verkehrtes Märchen“	633
Nenad Grujičić (1954): „Die Schamlose“	637
Đordjo Sladoje (1954): „Bericht über das Himmelreich“	639
Simon Grabovac (1955): „1.3.4. (sich ausleihen von einem...)“	641
Nikola Kitanović/Raul Amon (1956): „Sage über den Deppen“	645
Ivan Negrišorac/Dragan Stanić (1956): „Von a bis z“	647
Radovan Vlahović (1958): „Erneute Begegnung“	651
Zvonko Karanović (1959): „Psychodelischer Pelz“	677
Jelena Lengold (1959): „Beschreibung dramatischer Frauen so wie sie dem Kapellmeister gefallen“	687
Dragan Jovanović Danilov (1960): „Hüter des Notizbuchs“	689
Zoran Đerić (1960): „Die Nägel“	691
Obren Ristić (1960): „Vom Profil her“	693
Vojislav Karanović (1961): „Über das Lesen von Poesie“	695
Goran Ibrajter (1962): „XVIII“	699
Saša Radojčić (1963): „Der zerrissene Dionyos“	701
Zoran Bognar (1965): „Labyrinth des Kreises“	703
Ana Ristović (1972): „Um die Null herum“	715
Saša Mićković (1980): „Der Schädelturm“	719
Marko Stamenković (1982–2007): „Das Gleis“	721
Nenad Trajković (1982): „Spaziergang durch die Stadt“	723
Sonderzugabe:	
Eine Goethe-Übersetzung eines serbischen Gedichts ins Deutsche	727
LEBENSLÄUFE	738
ÜBER DAS BUCH UND DEN ÜBERSETZER.....	831
Simon Grabovac: „Anthologie als mehrfache Herausforderung“.....	833
Radovan Vlahović: „Johann Lavundi - ein Mensch mit zwei Seelen“	837
Johann Lavundi – kurzer Lebenslauf.....	845

Бранко Радичевић

(1824–1853)

ТУГА И ОПОМЕНА¹

Ње више нема – то је био звук
 У њен кад ја унишо бијах дом,
 Страховито ме дирнуше тад хук
 Из ведрог неба, као страшни гром,
 Весеља мога уби сам он пук,
 Из корена се љуљну житка стром;
 И да му дебло није било камен,
 Тих речи би га преломио пламен.

Дубоке ноћи владаше тишина, –
 Овако бија онај санак мој, –
 Умилно на ме гледаше светлина,
 Безмерни коју слаше звезда број,
 И даљних гласа чу се тад милина,
 Умилница нег' што је славка пој,
 И ближе овај долазаше звук
 Кроз тавносјајне ноћи бајни мук.

Тавнина заче бегат од исхода,
 У мрачне две се точке он сабија,
 И у два јоште умиљата свода
 Над овима се таде он савија;
 Тавнина јоште затим од захода
 Заче се вити кано кака змија,
 Од више свода дотле ти се просу
 И лепу дивну чинила је косу.

Све лепше сад чувени звуча глас,
 И крећати се започеше звезде,
 У двогубо их деља њихов крас;
 Од свију две ја видих како језде
 И како стижу, миле точке, вас,
 У вами видих како с' оне гњезде...

Branko Radičević
(1824–1853)

TRAUER UND WARNUNG¹

Es gibt sie nicht mehr – das war der Schall,
Als ich betrat ihres Heimes Raum,
Wie aus heit'rem Himmel Donners Knall,
Mich böse berührte dieses Tosens Saum,
Meine Fröhlichkeit machte er zur Qual,
In Wurzel erzitterte meines Lebens Baum;
Und würde er nicht dem Stein entstammen,
Zerbrächen ihn dieser Worten Flammen.

In tiefer Nacht herrschte tiefe Ruh' –
So es mir wurde im Traum offenbar, –
Einschmeichelnd mir schaute das Licht zu,
Geschickt von zahlloser Sternenschar;
Weit'rer Stimmen Wonne erschall im Nu,
Als Lied der Nachtigall noch schöner gar,
Und dieser Ton drang näher in seiner Pracht
Durch die Stille schwarzglänzender Nacht.

Im Osten fing das Dunkle an zu schwinden,
Es sich zu zwei Punkten zusammenzog
Und zu zwei weiteren, schönen, gelinden
Gewölben es sich über den beiden bog;
Wie eine Schlange begann es sich zu winden
Am westlichen Himmel, der es ihn sich sog
Und mehrere Wölbungen brachten dar
Und vergossen überall wunderschönes Haar.

Die Sterne begannen, herum zu streichen;
Der Ton wurde schöner, wie innen so außen;
Ihre Schönheit strahlte zweifältig ihr Zeichen;
Unter allen ich wahrnahm, wie zwei sausen,
Um euch, liebe Punkte, zu erreichen –
Und ich sah, sie fingen an, in euch zu hausen ...

О, боже драги, превелика чуда,
Што око у сну гледа моје свуда!

Све лепше и лепше звучала је гудба,
И околина мицаше се сва,
у једно све је вукла нека жудба,
Снежано поље дизати се ста,
Умилна свуда виђаше се лудба,
Ружа се диза иза свога сна,
У истоку се диза рујно море:
То чинило је крас од младе зоре.

Из снега је изишла врата слика,
Из снега зоре красно деве лице,
А ружа хитро, умиљато слика
Дивне затим њојзи усничице;
Па како дивно стајала је слика,
Кад ружа доби затим злаћенице!
За рујном зором изађе облаче,
Облачити је красно затим заче.

Ја видјех драгу као за живота
Што је она умиљата била:
Коса врана сада се милота
Као и пре по зрацима вила,
Снежна лица и сад је белота
Као и пре на ме смехе лила,
Смехе лила, на мене гледала,
У срце ми блаженство сипала.

Моје срце било је блажено
Да не могах речи говорит,
Њено око гледаше милено;
Не могах се више противити,
Ја похитих ка њојзи хитерно,
Да обухватим тело мило њено:
Руком небу она показа таде, –
Ја се пробудих, а санак нестаде.

Небу брзо ја погледах горе,
куда је рука показала миле,

O, Gott, Welch' herrlicher Zauber da,
Den mein Auge überall im Traum sah!

Stets schöner und schöner Musik ertönte
Und die ganze Gegend regte sich darob,
Eine Sehnsucht alles zu einem krönte,
Ein weißes Schneefeld sich nach oben schob;
Die Natur sich viele Verrücktheiten gönnte:
Eine Rose sich aus dem Traum erhob,
Im Osten stieg empor ein rotes Meer:
Es verschönerte den jungen Morgen hehr.

Aus dem Schnee kam raus des Halses Bild
Und setzte fort, sich weiter zu gestalten
Zum Mädchenantlitz, dem die Rose mild
Mit niedlichen Zügen süße Lippen malte;
Ach, wie herrlich erschien dieses Bild,
Als die Rose danach goldreich erstrahlte!
Dann sah ich ein Wölkchen aufzublühen,
Das fing an, sie herrlich anzuziehen.

Ich sah die Liebste; wie zu ihr' Lebzeiten
Ich wieder ihre Niedlichkeit genoss:
Ihr schwarzes Haar auf dem verschneiten
Feld flatterte wieder wie einst zügellos;
Ihr weißes Antlitz voller Heiterkeit,
Wie einst, viele Lächel auf mich ergoss
Lächel ergoss, auf mich schaute,
Ins Meer der Seligkeit das Herz mir taute.

Mein Herz voller Seligkeiten schlug
Und kein Wort konnte ich mehr sagen;
Ihr Blick war so liebevoll und klug,
Dass ich konnte nicht mehr weiter zagen,
Ihr Wunsch sich auch auf mich übertrug
Und, sie zu umarmen, eilte ich im Flug:
Zum Himmel sie dann zeigte mit der Hand,—
Ich wachte auf und der Traum verschwand.

Zum Himmel ließ ich die Augen gehen,
Wohin ihre Hand mir zeigte engelhaft:

нада мном не беше сјајно море,
Не звезда ноћи, нити гудбе силе,
Да крене њих и снег и младе зоре,
Да спрavi мени опет лице милe:
Небо ведро, снеге и керове
Видих само и моје другове.

¹ „*Tуѓа и ођомена*” је јојема која се састоји од 60 нумерисаних стихова. Ова скраћена, често цитирана верзија се састоји од девет стихова: 44, 48–55.

Das glänzende Meer war nicht zu sehen;
Und keine Sterne, noch der Musik Kraft,
Damit die Traumbilder wieder entstehen
Und das liebe Antlitz man mir darin schafft;
Schnee und klaren Himmel sah ich gerade,
Sowie Hunde und meine Kameraden.

¹ „Trauer und Warnung“ ist ein Poem, das aus 60 nummerierten Strophen besteht. Diese gekürzte, oftmals zitierte Fassung besteht aus neun Strophen: 44, 48–55.

Владислав Петковић Дис¹ (1880–1917)

МОЖДА СПАВА

Заборавио сам јутрос песму једну ја,
Песму једну у сну што сам сву ноћ слушао:
Да је чујем узалуд сам данас кушао,
Као да је песма била срећа моја сва.
Заборавио сам јутрос песму једну ја.

У сну своме нисам знао за буђења моћ,
И да земљи треба сунца, јутра и зоре;
Да у дану губе звезде беле одоре;
Бледи месец да се креће у умрлу ноћ.
У сну своме нисам знао за буђења моћ.

Ја сад једва могу знати да имадох сан,
И у њему очи неке, небо нечије,
Неко лице, не знам какво, можда дечије,
Стару песму, старе звезде, неки стари дан.
Ја сад једва могу знати да имадох сан.

Не сећам се ничег више, ни очију тих:
Као да је сан ми цео био од пене,
Ил' те очи да су моја душа ван мене,
Ни арије, ни свег другог, што ја ноћас сних;
Не сећам се ничег више, ни очију тих.

Али слутим, а слутити још знам.
Ја сад слутим за те очи, да су баш оне,
Што ме чудно по животу воде и гоне:
У сну дођу, да ме виде, шта ли радим сам.
Али слутим, а слутити још једино знам.

Да ме виде дођу очи, и ја видим тад
И те очи, и ту љубав, и тај пут среће;
Њене очи, њено лице, њено пролеће
У сну видим, али не знам, што не видим сад.
Да ме виде, дођу очи, и ја видим тад.

Vladislav Petković Dis¹
 (1880–1917)

VIELLEICHT SCHLÄFT SIE

Heute Nacht habe ich ein Lied vergessen,
 Ein Lied, das mir im Traum die ganze Nacht ertönte;
 Es zu hören, mir heute kein Versuch vergönnte,
 Als ob das Lied wäre mein ganzes Glück gewesen.
 Heute Nacht habe ich ein Lied vergessen.

Im Traum ich nicht kannte des Erwachens Macht
 Und dass die Erde braucht den Morgen, den Sonnenschein;
 Dass Sterne tags büßen ihre weißen Kleider ein,
 Dass der bleiche Mond einzieht in die tote Nacht.
 Im Traum ich nicht kannte des Erwachens Macht.

Dass den Traum ich hatte, ich jetzt nicht wissen mag
 Und in ihm jemandes Augen, jemandes Firmament,
 Ein Antlitz, in dem man womöglich ein Kindliches erkennt,
 Ein altes Lied, alte Sterne, einen alten Tag.
 Dass den Traum ich hatte, ich jetzt nicht wissen mag.

Und selbst diese Augen sich mir nicht offenbaren,
 Keine Arien, keine Bilder aus diesem Traum,
 Als ob er gänzlich bestände nur aus Schaum.
 Oder, als ob sie meine Seele außerhalb mir waren;
 Und selbst diese Augen sich mir nicht offenbaren.

Doch ich ahne, denn ich beherrsche der Vorahnung Sprache,
 Ich ahne, dass diese Augen sind die jenen eben,
 Die mich seltsam führen und jagen durch das Leben:
 Im Traum sie kommen zu sehen, was ich allein mache.
 Doch ich ahne, denn ich beherrsche der Vorahnung Sprache.

Mich zu sehen, die Augen kommen und ich sehe dann
 Auch diese Augen, diese Liebe, diesen Weg des Glückes voll;
 Ihre Augen, ihr Antlitz, ihren Lenz ich sehe wohl
 Im Traum, nicht wissend, warum ich jetzt nicht sehen kann.
 Mich zu sehen, die Augen kommen und ich sehe dann

Њену главу с круном косе и у коси цвет,
 И њен поглед што ме гледа као из цвећа,
 Што ме гледа, што ми каже, да ме осећа,
 Што ми брижно пружа одмор и нежности свет,
 Њену главу с круном косе и у коси цвет.

Ја сад немам своју драгу, и њен не знам глас;
 Не знам место на ком живи или почива;
 Не знам зашто њу и сан ми јава покрива;
 Можда спава, и гроб тужно негује јој стас.
 Ја сад немам своју драгу, и њен не знам глас.

Можда спава са очима изван сваког зла,
 Изван ствари, илузија, изван живота,
 И с њом спава, невиђена, њена лепота;
 Можда живи и доћи ће после овог сна.
 Можда спава са очима изван сваког зла.

¹ Постоје две верзије порекла надимка „Дис”, која је Пејковић сам себи дао: једни сматрају да је то средњи слој његовој имена (Владислав), а други да се тију ради о истоименом трагу из Даншевовој „Пакла”.

Ihr Haupt und die Blume in ihrer Haarpracht Krone
Und ihren Blick, der wie aus den Blumen auf mich schaut,
Der mich ansieht und mir ihre Gefühle anvertraut,
Der mich ausruht und gibt den Blumen Zärtlichkeit und Wonne,
Ihr Haupt und die Blume in ihrer Haarpracht Krone.

Ich hab' keine Liebste und ihre Stimme nicht erschallt,
Ich weiß nicht, wo sie das Leben, oder der Tod versteckt,
Noch warum sie und den Traum die Wirklichkeit bedeckt;
Vielleicht schläft sie und das Grab pflegt ihre Gestalt.
Ich hab' keine Liebste und ihre Stimme nicht erschallt.

Vielleicht schläft sie, mit Augen, vor denen Böses weicht,
Außerhalb von Dingen, von Illusionen, von Lebenshauch
Und mit ihr schläft, ungesehen, ihre Schönheit auch;
Vielleicht lebt sie und kommt, wenn dieser Traum verstreicht.
Vielleicht schläft sie, mit Augen, vor denen Böses weicht.

¹ Es gibt zwei Versionen der Herkunft des Zunamens „Dis“, den sich Petković selbst gab: Eine glauben, dass dies die mittlere Silbe seines Vornamens (Vladislav) ist, die Anderen, dass es sich um die gleichnamige Stadt aus Dantes „Hölle“ handelt.

Миодраг Павловић (1928–2014)

ОРФЕЈ У КАРЕЈИ¹

Овде сам ја, Орфеј, у карејској земљи
свирач осуђен без смрти, који тражи пут
у подземље, где жена моја, чезнући у мемли
са песмом овом, растрже погребни скут.
Овде сам ја, Орфеј, у карејској земљи.

Могу ли умрети овде, где смрт је јака
као сунце и бије бедеме и гњечи око
врхом нокта, а рушевине без сузног знака
рију тле ко столетни корен дубоко.
Најзад умрети овде где смрт је јака.

Да чудне земље где леш, убиства брат,
за лешом у реку труљења низ пламен пада.
Где су живи? Ко води непрекидан рат
између птица без кљуна и мртвих и развејаног града?
Гле земље где пушка на рамену лобањи је брат.

Опет сам пред капијом сенки и биља више нема
око рањаве стопе, ни живог створа око лире.
По напуштеним њивама крв се за семе спрема.
Облаци, калпаци неба, јаук ће да смире
пред капијом сенки и туге више нема.

Да л' ће моју лиру неко наћи када прође
за мртвом годином низ ветар опела?
Да ли ће детета прст за песмом да пође
и да дозове усев и животиње и плодишта бела?
О, да л' ће по моју лиру неко да дође?

Еуридико, ту си, јер светлост зури као авет,
откос гвоздених цеви на твоме гробу
чека ме и пуцањ за пуцњем испуњава завет
да се не чује моја песма на твоме гробу.
Еуридико, прими мог погледа смркану плавет.

Miodrag Pavlović
(1928–2014)

ORPHEUS IN KARYÄ¹

Hier bin ich, der Orpheus, im Karyä-Strich,
ein Spieler, ohne Tod verurteilt, der Wege sucht
zur Unterwelt, wo meine Frau, im Moder sehnlich
mit diesem Lied zerreißt das Todestuch.
Hier bin ich, der Orpheus, im Karyä-Strich.

Kann ich hier sterben, wo der Tod ist kräftig
wie die Sonne, die Wände schlägt, das Auge zerdrückt
mit dem Fingernagel; wo Ruinen ohne Tränen heftig
im Boden graben, wie alte Wurzel tief gerückt?
Endlich hier sterben, wo der Tod ist kräftig.

Seltsames Land, wo Leiche an Leiche, Mordes Bruder,
in den Fluss der Fäulnis fällt ab die Feuersaat.
Wo sind die Lebenden? Wer schwingt des Krieges Ruder
zwischen schnabellosen Vögeln, Toten und verwehter Stadt?
Sieh das Land, wo das Gewehr auf Schulter ist des Schädels Bruder.

Wieder vorm Schattens Tor; keine Pflanze sich verbreitet
Um den wunden Fuß; nichts Lebendes die Lyra herum.
Das Blut sich auf öden Feldern für den Samen vorbereitet.
Die Wolken, Himmels Kalpaks, machen den Schrei stumm
vorm Schattens Tor und Trauer sich nicht mehr verbreitet.

Findet jemand meine Lyra, wenn er zieht vorbei
dem toten Jahr nach, herab des Grabgesangs Windstufen?
Zieht der Kindesfinger dem Lied nach, um dabei
weiße Brutstätte, Tiere und Saat herbeizurufen?
O, meine Lyra zu holen, kommt jemand herbei?

Eurydike, du bist da, da das Licht schaut wie eine Spukkreatur,
die Stoppel der eisernen Röhre auf deinem Grab
erwartet mich und Schuss für Schuss erfüllt den Schwur,
mein Lied nicht zu hören auf deinem Grab.
Eurydike, empfang meines Blickes zertrümmerten Azur.

Сад знам да најзад стижем к теби доле
из јаме у јamu, ивицом пустоши Караје.
Не, осврнути се нећу. Они који воле
треба да гледају у земљу. Рука твоја где је?
Ево ме, силазим драга к теби доле.

¹ Караја, главно месно место монашке Ретијублике Атиос у Грчкој.

Endlich kann ich mich runter zu dir begeben,
aus dem Loch ins Loch, am Karyäs Öde Rand.
Nein, ich schau mich nicht um. Die, die liebend leben,
sollen auf den Boden schauen. Wo ist deine Hand?
Da, nun will ich mich, Liebste, runter zu dir begeben.

¹ Karyä (auch Karyes, Karies), Hauptort der Mönchsrepublik Athos in Griechenland.

Egičija
ПРЕВОДИ

**Јохан Лавунди
ОД А ДО Ш
ОСАМ ВЕКОВА СРПСКЕ ПОЕЗИЈЕ**

Издавач
Nikasso-NM – БАНАТСКИ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР
Ново Милошево, ЈНА 35, 023/783-155
e-mail: banatskikulturnicentar@gmail.com
www.banatskikulturnicentar.blogspot.com

Уредник
Радован Влаховић

Рецензенти
Симон Грабовац
Радован Влаховић

*Предговор, фусноте, биографије, избор и превод јесама
и свих осмалих текстова са српској на немачки језик*
Јохан Лавунди

Лекција и корекција за српски језик
Александра Ђазић-Киурски

Лекција и корекција за немачки језик
Хенри Штолц

Илустрација насловне стране
Сенка Влаховић Филипов
(Интерпретација орнамената са фресака
средњовековних српских цркава)

Дизајн и прелом
Сенка Влаховић-Филипов

Графички сарадник
Даниел Лавунди

ISBN 978-86-6029-302-4

Тираж
300

Штампа
Гласник, Београд

Ново Милошево, 2017.

Edition
ÜBERSETZUNGEN

**Johann Lavundi
VON A BIS Z
ACHT JAHRHUNDERTE SERBISCHER POESIE**

Verlag
BANATER KULTURZENTRUM
Serbien, Novo Miloševo, JNA 35, 00381(0)23/783-155
e-mail: banatskikulturnicentar@gmail.com
www.banatskikulturnicentar.blogspot.com

Redakteur
Radovan Vlahović

Rezessenten
Simon Grabovac
Radovan Vlahović

*Vorwort, Fußnoten, Biografien, Auswahl und Übertragung der Gedichte
und aller anderen Texte aus dem Serbischen ins Deutsche*
Johann Lavundi

Lektorat und Korrektur für Serbisch
Aleksandra Ćazić-Kiurski

Lektorat und Korrektur für Deutsch
Henry Stoltz

Gestaltung der Titelseite
Senka Vlahović Filipov
(Eine Interpretation der Ornamente von Fresken
aus mittelalterlichen serbischen Kirchen)

Design und Textbruch
Senka Vlahović-Filipov

Grafischer Mitarbeiter
Daniel Lavundi

ISBN 978-86-6029-302-4

Auflage
300

Druck
Glasnik, Beograd

Novo Miloševo, 2017.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

821.163.41-14(082.2)

ОД А до Џ : осам векова српске поезије / [избор и превод] Јохан
Лавунди = Von A bis Z : Acht Jahrhunderte serbischer Poesie /
[Auswahl und Übertragung] Johann Lavundi. - Ново Милошево :
Банатски културни центар, 2017 (Београд : Гласник). - 845 стр. ;
24 см. - (Едиција Преводи)

Упоредо срп. текст и нем. превод. - Тираж 300.

ISBN 978-86-6029-302-4

COBISS.SR-ID 310746375

Велики је терет на своја плећа ставио Јохан Лавунди, аутор антологије српске поезије „Од А до Ш”, када се упустио у аванттуру да: 1. направи избор из осамстогодишње историје певања; 2. да не буде само аутор избора песника и песама већ и преводилац; 3. да се не бави искључиво поезијом у ужем смислу; 4. да антологији поред своје основне улоге да и неке друге; и да, не набрајајући све остало, констатујемо: многи аспекти овог подухвата више су за величање него за критику. (...) Он није, као многи наши антологичари, теоријски подастирао контекст за настанак поједињих песама или поема, него је, обрнуто, песмама откривао поетички, социјални, историјски контекст или, једноставно говорећи, историјски усуд нашег народа. (*Симон Грабовач*)

Упознајући ближе Јохана Лавундија и његову породицу, упознајући његов животни пут, његово стваралаштво и његово преводилачки рад, ја сам препознао његову сличност са мојим пријатељима, банатским Немцима, и схватио сам да је он човек са две душе. Једна је немачка по рођењу, а друга српска, по духовном животу, које он својим књижевним и преводилачким радом, упорно, у последњих тридесет година, и уз незннатну подршку државе, било српске или немачке, покушава да споји и да их састави на једном месту. (...) У временима кад је сама књижевност, поготово поезија, потиснута на маргину живљења и постојања, Јоханова упорност, знање и преводилачка вештина су резултирали овом књигом као репером за све нове и будуће преводиоце српске поезије на немачки језик. (*Радован Влаховић*)

Der Verfasser der Anthologie serbischer Poesie „Von A bis Z“, Johann Lavundi, nahm ein großes Gewicht auf seine Schulter, als er sich ins Abenteuer einließ, um: 1. eine Auswahl aus der achthundertjährigen Geschichte des Dichtens zu machen, 2. nicht nur der Verfasser der Auswahl der Dichter/innen und Gedichte, sondern auch deren Übersetzer zu sein, 3. sich nicht ausschließlich nur mit der Poesie im engerem Sinne zu beschäftigen, 4. der Anthologie, neben ihrer Grundrolle, auch manche andere Rollen zu verleihen; und, um nicht auch alles andere aufzuzählen, konstatieren wir: Viele Aspekte dieses Unternehmens sind eher eines Lobpreisens, als einer Kritik wert. (...) Er untermauerte nicht, wie viele unsere Anthologiker, theoretisch den Kontext zur Entstehung einzelner Gedichte oder Poems, sondern, umgekehrt, entdeckte er durch Gedichte den poetischen, sozialen, geschichtlichen Kontext, oder, um einfach zu sein, das historische Schicksal unseres Volkes. (*Simon Grabovac*)

Johann Lavundi, seine Familie, seinen Lebensweg, sein literarisches Werk und seine Tätigkeiten als Übersetzer kennlernend, erkannte ich seine Ähnlichkeit mit meinen Freunden, den Banater Deutschen und begriff, dass er ein Mensch mit zwei Seelen ist. Die eine ist geburtsbedingt deutsch, die andere, vom geistigen Leben her, serbisch, wobei er in den letzten dreißig Jahren beharrlich versucht, sowohl als Schriftsteller, als auch Übersetzer, bei geringer Unterstützung des Staates, sei es der serbische, oder deutsche, die beiden in Einklang zu bringen und sie an einer Stelle zu vereinen. (...) In Zeiten, wo die Literatur selbst, insbesondere die Lyrik, zum Rande des Seins und Daseins verdrängt wird, resultierte aus Johanns Beharrlichkeit, Wissen und Übersetzungsgeschick dieses Buch, als Wegweiser für alle neuen und künftigen Übersetzer serbischer Lyrik ins Deutsche. (*Radovan Vlahović*)

